

Komiteens innstilling til **uttalelser**

Versjon 2: Uten avviste forslag som ikke er opprettholdt

Forslagsnummer: 7.U-7050	Forslagstiller: Uttalelseskomiteen, Rødt
Fra linje:	Til linje:
Tittel: SOSIAL RETTFERDIG BOLIGPOLITIKK	Forslagstype: helhetlig

Forslaget:

1 **Sosial rettferdig boligpolitikk**

2 Rødt mener at byene og bygdene våre skal være for innbyggerne, ikke utbyggerne. I lokalpolitikken
3 kommer kampen om hvem og hva som skal styre samfunnsutviklingen til uttrykk blant annet i spørsmål
4 om boligpolitikk og byutvikling. Spørsmålet er hvilke interesser som skal være styrende i kommunen. Rødt
5 setter innbyggernes ønsker og hensynet til lokalsamfunnets beste foran utbyggernes krav og hensynet til
6 storselskapenes bunnlinje. Vi står midt i en priskrise, og utenforskapet i boligmarkedet er større enn på
7 lenge. Det vi trenger er en slagkraftig boligpolitikk, men i virkeligheten har vi i dag bare et boligmarked. Det er
8 på tide å ta politisk kontroll over boligsektoren.

9
10 Retten til et sted å bo er en sosial rettighet. I mange av landets kommuner er det stor boligmangel.
11 Samtidig er boligprisene så høye at folk med helt vanlige inntekter ikke har mulighet til å komme seg inn på
12 boligmarkedet. Dette rammer friheten til folk og setter begrensninger på hvor man har mulighet til å bosette
13 seg. En ikke-kommersiell boligsektor, regulert utenfor markedet, vil bidra til at flere kan kjøpe og eie sin egen
14 bolig uten å være avhengig av at familie stiller som kausjonister.

15
16 Alle mennesker har rett til et sted å bo. For de av oss som ikke kan skaffe eller beholde leieforhold i det
17 private markedet, skal kommunen sikre et verdig botilbud. Kommunale boliger skal være tilpasset den
18 enkeltes behov.

19

20 **Regulere en stor ikke-kommersiell boligsektor til både leie og eie**

21 Stortinget må sikre en lovhjemmel og virkemidler som sikrer at kommunene kan regulere en stor
22 ikke-kommersiell boligsektor med både leie- og eierboliger, og at slike krav kan stilles ved alle større
23 utbyggingsprosjekter. Dette inkluderer blant annet endringer i plan- og bygningsloven som sikrer at man
24 kan regulere ulike boligtyper, samt mulighet til å kreve rimelige boliger med en pris under omkringliggende
25 markedspris i tillegg til teknisk og grønn infrastruktur.

26

27 Husbanken var en av etterkrigstidens store velferdsprosjektet, men dens prosjekt har under vekslende
28 regjering blitt utvannet. Rødt mener at Husbankens sosiale boligprofil må gjenreises som en del av en ny
29 retning for sosial boligpolitikk.

30

31 **Regulere leieprisene og styrke rettighetene til leietakere**

32 Å eie egen bolig står sterkt i Norge, men ikke alle har økonomisk mulighet til å kjøpe bolig og det er
33 heller ikke alle som ønsker å eie egen bolig. Rundt 1 million mennesker leier bolig i Norge. Dette er en
34 mangfoldig gruppe som inkluderer bl.a. unge i etableringsfasen, studenter, enslige og mennesker i lavtlønte
35 yrkesgrupper. Det er markedet som styrer dagens boligsektor, med den konsekvens at utleieboligene
36 både i kommunal og privat sektor følger markedets prisvekst. I år med stor prisvekst medfører det høye
37 husleier, samtidig som alle andre priser øker. For å sikre at alle har mulighet til å bo anstendig trengs det
38 konkrete politiske tiltak til for å sikre leietakeres rettigheter. To strakstiltak som trengs er husleiefrys og
39 utkastelsesforbud.

40

41 Det er viktig at kommunene og staten tar kontrollen over reguleringen av prisen på husleie. Regjeringen bør
42 sette i gang et lovarbeid for innføring av husleieregulering, spesielt i de store byene og andre kommuner med
43 tilsvarende problemer i leiemarkedet. Det bør settes en maksimalt tillatt leiepris for boliger per kvadratmeter
44 utleieareal, justert for standard, alder på bolig og beliggenhet. Det må også på plass sanksjoner overfor
45 utleiere som bryter reglene. Et annet viktig grep er å gi rentefradrag for leieutgifter

46

47 For å styrke leieboernes rettigheter vil også Rødt opprette et boligtilsyn som skal avdekke og følge opp
48 ulovligheter. Tilsynet skal også følge opp hyblifisering.

49

50 I dag får boligeiere et stort fradrag på boligutgiftene gjennom rentefradraget på skatten. Så lenge dette
51 fradraget gis må loven endres slik at leietakere også tilgodeses for sine boutgifter.

52

53 **Studentboliger**

54 Studenter utgjør omtrent 20 prosent av leieboerne på landsbasis. Å sikre at flere av disse får studentbolig
55 bør være en prioritet, blant annet fordi det vil redusere presset på ordinære leieboliger. For å bøte på

56

57 mangelen av studentboliger bør kommunene tilby egnede, tomme kommunale bygg, som med relativt enkle
58 grep kan tilpasses, som studentboliger.

59

60 **Tilrettelagte boliger:**

61 Det er viktig å sikre gode boliger for alle uavhengig av funksjonsnivå. Rødt mener stat og kommune må
62 gi støtte til foreldredrevne prosjekter for boliger for barn med nedsatt funksjonsevne. Videre er det viktig
63 at kommunen sikrer at kommunale boliger tilpasses den enkeltes behov. Husbankens tilskudd til heis og
64 tilstandsvurderinger må gjeninnføres.

65 Årets valg må bli et vendepunkt for boligsektoren. Det vi trenger nå er politisk handlekraft og en storstilt
66 satsing på en ikke-kommersiell boligsektor.

67

68 **Rødt krever:**

- 69 • Lovendring som gjør det mulig for kommunene å regulere husleieprisene.
- 70 • Skrote gjengs leie-prinsippet for kommunale boliger.
- 71 • Boutgifter for leietakere skal gi skattefradrag, tilsvarende rentefradrag på boliglån.
- 72 • Øke antall studentboliger.
- 73 • Samarbeid mellom stat og kommunene for en storstilt satsning på ikke-kommersielle boliger til både eie
74 og leie.
- 75 • Tak på 2% årlig husleie økning.
- 76 • Gi kommunene myndigheter til å ta flere sosiale hensyn i reguleringssaker etter plan- og bygningsloven.
- 77 • Alle fremtidige boligprosjekter skal avsette et visst antall boliger som kommunen skal eie og forvaltes
78 uten profitt.
- 79 • Tilskuddene til Husbanken må økes og den boligsosiale profilen må forsterkes, ikke vannes ut slik
80 vekslende regjeringer har gjort de siste tiårene.
- 81 • Husbankens tilskudd til utleieboliger for heis og tilstandsvurdering må gjeninnføres.

82

Komiteens innstilling: Vedtas	Komiteens forklaring: Sees i sammenheng med forslag 7.U-7022
Komiteens begrunnelse:	

Forslagsnummer: 7.U-7022	Forslagstiller: Rødt Ålesund, Rødt Møre og Romsdal
Fra linje:	Til linje:
Tittel: SOSIAL RETTFERDIG BOLIGPOLITIKK	Forslagstype: helhetlig

Forslaget:

83 **Sosial rettferdig boligpolitikk**

84 Retten til et sted å bo er en sosial rettighet. I mange kommuner er det stor boligmangel, og dette rammer
85 friheten til folk og setter begrensninger til hvor de har mulighet til å bosette seg. Det frie markedet styrer
86 dagens boligpolitikk med den konsekvens at utleieboligene både i kommunal- og privat sektor følger
87 markedets prisvekst. I år med stor prisvekst medfører det høye husleier i tillegg til at det blir mye dyrere med
88 basisvarer og strøm.

89

90 Mange mennesker må bytte bolig opptil flere ganger i løpet av et år på grunn av kort oppsigelsesreglement
91 på private utleieboliger. Dette vil Rødt endre på. Rødt vil stille krav til at private utleiere tilbyr langvarige
92 leiekontrakter.

93

94 Å eie egen bolig står sterkt i Norge, men ikke alle har økonomisk mulighet til å kjøpe bolig, og det er
95 heller ikke alle som ønsker å eie egen bolig. Da er det viktig at kommunene og staten tar kontrollen over
96 reguleringen av prisen på husleie.

97

98 Rødt ønsker en statlig styrt boligpolitikk for utleieboliger. Når bolig blir overlatt til det frie markedet tar det
99 i liten grad hensyn til leietakerens betalingsevne, boligens størrelse og standard. Rødt vil reversere den
100 markedsstyrte prisreguleringen som ble innført på 1980-tallet

101

102 Rødt vil beholde dagens ordning med kommunale boliger for vanskeligstilte. Rødt vil også videreføre

103 ordningen med Husbanken, slik at de med lav inntekt og høye boutgifter får økonomisk støtte.
 104 Prisreguleringen for kommunale boliger skal ikke være markedsstyrt
 105
 106 Med dagens store boligmangel er det viktig at kommunene og staten tar ansvar for å føre en sosial og
 107 rettferdig boligpolitikk, og det må bygges langt flere boliger. Rødt vil opprette et statlig boligbyggelag som
 108 bygger billige utleieboliger til arbeidsfolk.
 109
 110 Rødt vil ha en offentlig kommunal boligsektor med utleieboliger til vanlige leietakere i tillegg til dagens
 111 ordinære kommunale boliger. Leieprisene i offentlig kommunal boligsektor skal ikke være markedsstyrt.
 112
 113 Fordi at økonomien er ulik i landets kommuner vil Rødt overføre statlige øremerkede midler til en sosial
 114 boligsektor i kommunene.
 115
 116 Mange av dagens kommunale utleieboliger er i så dårlig stand at de er uverdige for folk å bo i. Rødt vil derfor
 117 utvide støtteordninger for vedlikehold og drift av kommunale boliger.
 118
 119 For at vi skal løse boligkrisa og bidra til at folk ikke bor seg ihjel med markedsstyrte skyhøye husleier og
 120 uforutsigbare husleiekontrakter er det viktig å ta ansvar for å føre en sosial rettferdig boligpolitikk.

Begrunnelse: les uttalelsen	
Komiteens innstilling: Tiltres delvis	Komiteens forklaring: Ivaretatt i komiteensforslag 7.U-7050 (Tittel: SOSIAL RETTFERDIG BOLIGPOLITIKK)
Komiteens begrunnelse:	

Forslagsnummer: 7.U-7023	Forslagstiller: Sentralstyret, Rødt
Fra linje:	Til linje:
Tittel: Et sterkere sikkerhetsnett for alle	Forslagstype: helhetlig

Forslaget:

121 **Et sterkere sikkerhetsnett for alle**
 122 Generasjonen som vokser opp nå er den første på over hundre år som risikerer å få det mindre trygt enn før.
 123 Forskjellene har økt gjennom tiår. Klasseskillene øker. Stadig mer rikdom – og dermed også makt – samles
 124 på hendene til et lite mindretall.
 125
 126 Når prisene øker treffer det alle, men det rammer ulikt. Noen av de aller rikeste får også høyere profitt.
 127 Arbeidsfolk opplever at lønningene blir mindre verdt. Folk med dårlig råd fra før av får større utgifter enn hva
 128 inntektene strekker til å dekke.
 129
 130 Regningsbunkene blir tyngre. Flere må velge mellom mat, strøm og tannlegetime. For første gang i manns
 131 minne opplever ikke flertallet i Norge økonomisk trygghet.
 132
 133 Gang på gang har de andre partiene fått mulighet til å gjøre noe med økende forskjeller. Likevel har det
 134 vært politisk handlingslammelse i flere tiår nå. Vi har fått mer markedsliberalisme, og mindre folkestyre.
 135 Selv etter stortingsvalget i 2021, som ga 100 mandater til partier som sto bak et skifte etter åtte år med
 136 Høyre-regjering, har vi ikke fått den forandringen som trengs på viktige områder. Nå trengs det et virkelig
 137 vendepunkt.
 138
 139 Som i tidligere kriser kan vi velge å løse krisene i fellesskap, ved å bygge ut samfunnets infrastruktur, styrke
 140 velferden og tette hullene i det sosiale sikkerhetsnettet. Det handler om prioriteringer.
 141
 142 Mens kapitalkreftene har preget samfunnsutviklingen gjennom sin rikdom og makt, har politikken lenge vært
 143 noe som enten knapt merkes, eller som oppleves negativt i hverdagen for folk flest. Enten det handler om
 144 NAV-leger som overprøver fastlegen din, om pensjonsordninger som svekkes eller en kraftpolitikk som gir
 145 høyere strømpriser.
 146

147 For å snu dette trengs en folkebevegelse mot Forskjells-Norge. Vi må snu skuffelse til håp, skape endring
 148 nedenfra og bruke høstens lokalvalg til å sikre røde kommuner Norge rundt, for å drive fram den forandringen
 149 som trengs.

150
 151 Rødt går til valg mot forskjellskrise og økonomisk utrygghet. Vi vil sette hensynet til lokalsamfunnets beste
 152 og innbyggernes ønsker, foran hensynet til storselskapers bunnlinje og utbyggernes krav. Vi vil ta tilbake
 153 kontrollen, slik at folk som sliter med regninger for strøm, tannlege, mat, husleie eller boligrenter ikke er
 154 prisgitt hjelp fra ideelle organisasjoner og frivillige. Velferdsstaten må stille opp når vi trenger den, og vi må få
 155 prisene under kontroll.

156
 157 **Rødt vil jobbe for:**

- 158 • Makspris på strøm på 35 øre per kWh og nasjonal kontroll over krafta.
- 159 • Strømsparings-/ENØK-tiltak som også er tilgjengelig for folk med dårlig råd.
- 160 • Tak på 2 prosent årlig husleieøkning.
- 161 • Begrensninger av bankenes rentemarginer.
- 162 • Økt sosialhjelp
- 163 • En opptrappingsplan som hever minstepensjonen til over EUs fattigdomsgrense.
- 164 • Økt minstesats for uføretrygd og arbeidsavklaringspenger.
- 165 • Økte dagpenger for arbeidsløse, som spesielt skal komme lavtlønte til gode.
- 166 • Økt barnetrygd for alle som forsørger barn, hvor etterslepet for barn mellom 6-18 år tas igjen, og at
 167 barnetrygden bevares som en universell skattefri overføring.
- 168 • Lavere egenandeler i helsevesenet og en tannhelsereform med mål om gratis tannhelse.
- 169 • Et mer tilgjengelig NAV, med åpningstider for drop-in besøk minimum på linje med det lokale rådhuset og
 170 lokale vakttelefoner som gjør det mulig å komme i kontakt med Arbeids- og velferdsetaten.
- 171 • Billigere og bedre lokal kollektivtransport og jernbane.
- 172 • Fjerne moms på reparasjoner, norskprodusert frukt og grønnsaker og redusere andre usosiale avgifter.
- 173 • Oppbrytning av konsentrasjonen av eierskap over produksjon, distribusjon og salg i dagligvaresektoren.
- 174 • Økt skattenivå for selskapsoverskudd, høye inntekter, store formuer og utbytter, for å få ned forskjellene
 175 og finansiere tiltak mot forskjellskrise.
- 176

Begrunnelse: se uttalelsen	
Komiteens innstilling: Vedtas	Komiteens forklaring:
Komiteens begrunnelse:	

Forslagsnummer: 7.U-7008	Forslagstiller: Rødt Oslo Kvinnepolitisk, Rødt Oslo
Fra linje:	Til linje:0
Tittel: For en ny og moderne abortlov	Forslagstype: helhetlig

Forslaget:

177 **For en ny og moderne abortlov**

178 Dagens abortlov med abortnemnder er umoderne og utdatert. Abortnemndene kom inn i
 179 abortloven flere år før loven om pasientrettigheter. Nemndene hadde to funksjoner da de kom:
 180 styrke legenes posisjon og å kontrollere kvinner. De har den samme funksjonen i dag. For mer
 181 enn 95% av abortene finner samfunnet at det går fint å stole på at kvinnene gjør gode og riktige
 182 vurderinger. Fortsatt må omlag 500 kvinner årlig møte for en nemnd som skal avgjøre om
 183 hun skal få abort eller ikke, det betyr at kvinner som på alle andre områder i livet er samtykke
 184 kompetente blir satt under vergemål i abortnemnda. Det hjelper ikke at nemndene er enig i
 185 kvinnes vurderinger i mer enn 95% av tilfellene. Når kvinner forteller om sine møter med
 186 abortnemndene er det avmakt og raseri de fleste forteller om. Abortnemndene hører fortida til og
 187 Rødt vil arbeide aktivt sammen med kvinnebevegelsen for å få en ny og moderne abortlov som
 188 har kvinners helse og reproduktive rettigheter som formål.

189

Begrunnelse: Det kommer en NOU om abort og forslag til ny lov høsten 2023. Rødt må være på offensiven sammen med kvinnebevegelsen og andre som arbeider for en ny lov.	
Komiteens innstilling: Avvises	Komiteens forklaring:
Komiteens begrunnelse: Forslaget avvises. Tilsvarende forslag er sendt handlingsplankomiteen, og uttalelseskomiteen mener den tilhører hjemme der. Innholdet er allerede vedtatt politikk. Avvisningen tar derfor ikke stilling til innhold, men anser at det blir behandlet i forbindelse med handlingsplan.	

Forslagsnummer: 7.U-7009	Forslagstiller: Rødt Vestby, Rødt Akershus
Fra linje:	Til linje:0
Tittel: Rødt støtter alle familiers kamp for barnets beste	Forslagstype: helhetlig
Forslaget: Rødt støtter alle familiers kamp for barnets beste Foreldrepermisjonsperioden forlenges til halvannet år.	

190
191
192

Begrunnelse:

Rødt er i ferd med å manifestere seg som partiet å satse på for familier med stram økonomi. Det stemmer godt med hvem vi ønsker å være og retningen vi vil. Vi lever i en tid med kriser så og si overalt. De er viktige, og Rødt er det partiet som mest uttalt er tilstede i disse bevegelsene og hører på og tar del i opprørernes protest. Det har vært opprør både i føde- og barselomsorgen og i barnehagesektoren, og vi er midt i dem. Vi er et feministisk parti og er opptatt av likestilling, og av kvinnekamp. En nødvendig forlengelse av kvinnekampen som lenge har måttet vike for kvinnens inntog i arbeidslivet og rettmessige og likestilte plass der, er kampen for tid med familien. Rødt har allerede programfestet 6-timersdagen som et svært betydningsfullt tiltak som er helt i tråd med dette, men det er fortsatt behov for ytterligere presiseringer i partiets politikk, som berører det opprøret som har gått under tilnavnet permisjonsopprøret: Det må være like mulig for alle familier å vurdere hva som er sitt barns beste. Med dagens foreldrepermisjonsordning er ikke det rommet der hvis økonomien er for trang.

Å velge familie over karriere er ikke et antifeministisk valg. Å begrense feminismen til å knuse glasstak er å sluke nyliberalistiske idealer – en feminisme som er i tråd med Rødts idealer, ser den situasjonen dagens jevne kvinne faktisk står i, og for mange er tidsklemma og rommet for familieliv trangere enn det som er ålreit. Å prioritere familien først er dessuten et valg som pappaer burde stå like fritt til som mammaer. Per nå er imidlertid denne valgfriheten vel så mye økonomisk betinget som kjønnsbetinget, og det er også et viktig anliggende for Rødt. Når man dessuten tar i betraktning senere tids begreper om det tredje skiftet og at mødre har alle tre skift; jobb, hjem og barn, samt WHO's anbefalinger om at morsmelk som hovednæring i barnets første leveår, er det like fullt også et godt feministisk belegg for å ta et oppgjør med dagens permisjonsordning og presset det setter på kvinnen.

Det har kommet frem i statistiske undersøkelser at den yrkesgruppen som fremfor alle velger å gå i ulønnet foreldrepermisjon for å forlenge barnets tid med familien før barnehagestart, er barnehageansatte. Det forteller oss noe viktig, for de ser ettåringene i barnehagen daglig som ansatte, og velger noe annet for sine egne barn (forutsatt at familieøkonomien tillater det). Det har lenge vært kjent forskning på at ettåringer i barnehagen har forhøyet stressnivå, og at de slett ikke har stort utbytte av barnehagesettingen i den alderen, slik de har når de blir litt eldre. Det fins flere eksempler på dyktige fagfolk som har hevet sin røst mot nåværende samfunnsinnretning, der det i utgangspunktet legges opp til at barn skal starte i barnehagen som ettåringer. Halvannet år er mye bedre, sier fagfolkene. Da har de fleste barn rukket å lære seg å gå, og språkutviklingen er også på et gunstigere sted for samspillet som kreves i en barnehagesetting. Ikke minst gir det barnet mer tid til å forankre en trygg tilknytning til sine foreldre, som er en avgjørende investering i barnets fremtidige helse. I Estland er halvannet års foreldrepermisjon et faktum allerede, og hvis de kan, kan også vi.

Det har blitt holdt debatter om innretningen på foreldrepermisjonen slik den er bygd opp idag, men da har gjerne diskusjonen dreid seg rundt hvorvidt deler av pappapermisen skal ofres for at mor ikke skal måtte tilbake til arbeidslivet på et tidspunkt der barnet gjerne er midt i den verste separasjonsangstperioden, og en slik overgang er uhenksommessig trøblete for mange. Debatten har fokusert på den interne fordelingen mellom foreldrene innenfor eksisterende foreldrepermisjon, mens lite fokus har egentlig har blitt gitt en mer helhetlig innramming av hele foreldrepermisjonen, der den rett og slett forlenges. På den måten kan også familier som får barn født i første halvdel av året få logistikken til å gå opp uavhengig av familiens økonomi,

ved å ha en barnehageplass i andre enden. Også en del familier med barn født i siste halvdel av året, som ofte får tilbud om barnehageplass omtrent når nåværende foreldrepermisjonslengde er over, kan oppleve at sitt barn slett ikke er klar for barnehagestart ved ett års alder. Per idag er riktig tidspunkt for barnehagestart ikke et hensyn alle familier har den samme muligheten til å ta for sitt barn, rett og slett fordi økonomien ikke tillater det. Samtidig sier både grunnloven og barnekonvensjonen at hensynet til barns beste skal være det førende prinsippet i alle saker som handler om barn – da må valget også være reelt tilgjengelig for alle.

Kontantstøtteordningen fungerer kun som et reelt alternativ for enkelte grupper i samfunnet. En gruppe er de som ikke har rett på foreldrepenger og ikke hadde inntekt da barnet ble født, men for øvrig er dette en ordning for de som allerede har mer enn nok til å klare seg. For de fleste er ikke kontantstøttestøtten en holdbar kompensasjon for en hel inntekt, og skal du tåle en periode med såpass mye mindre penger inn, må det finnes oppsparte midler å tære på i den perioden. Det gjør at en del familier ikke kan velge å utsette sitt barns barnehagestart, til tross for at de vurderer at barnets beste ville vært å bli hjemme hos dem litt til. Rødt er for like muligheter for alle familier, og stiller seg bak faglige råd om å forlenge foreldrepermisjonen til halvannet år. Dette møter også opprørerne i permisjonsopprøret, som i stor grad trekker frem timingen i overgangene som det grunnleggende problemet i dagens foreldrepermisjonsordning. Dette er slett ikke en kamp mellom kjønnene, men en felles familiekamp for barnets beste. Rødt støtter alle familiers rett til å gjøre gode vurderinger for sine barn, og går inn for ordninger som muliggjør slike vurderinger for alle, uavhengig av familieøkonomi.

Komiteens innstilling: Avvises	Komiteens forklaring:
Komiteens begrunnelse: Forslaget avvises. Forslaget er en omfattende og kostbar reform som innebærer endring av vedtatt politikk i arbeidsprogrammet. Komiteen mener en eventuel endring må komme etter en breiere debatt i partiet, noe det ikke har vært til nå.	

Forslagsnummer: 7.U-7019	Forslagstiller: Rødt Tønsberg og Færder, Rødt Vestfold og Telemark
Fra linje:	Til linje:0
Tittel: Grunnrenteskatt på havfiskeflåten	Forslagstype: add
Forslaget:	
213	Grunnrenteskatt på havfiskeflåten
214	Den Norske (og utenlandske Havfiskeflåten) bruker norsk hav til å høste av felles ressurser. De er
215	normalt ikke tilknyttet kystflåten, da er det naturlig at de (store havgående fiskefartøy) blir ilagt en
216	avgift for å fiske utenfor norskekysten. Kalles gjerne «grunnrente». Unntak er kystflåten bestående
217	av mindre fiskefartøy, under en viss størrelse.
Begrunnelse:	
Forslag fra Rødt Tønsberg og Færder (enstemmig vedtatt på lagsmøte 8/12). Mer ferdig formulering kommer som endringsforslag til denne seinere.	
Komiteens innstilling: Avvises	Komiteens forklaring:
Komiteens begrunnelse: Forslaget avvises. Forslaget er ikke et fullstendig forslag til uttalelse. Rødts primærpolitikk for havfiskeflåten er heller å omfordele store mengder kvoter til mindre fartøygrupper, og arbeidet med å fremme og konkretisere denne politikken pågår. Komiteen mener at å gå inn for innføring av grunnrenteskatt kan komme i konflikt med dette	

Forslagsnummer: 7.U-7018	Forslagstiller: Rødt Tønsberg og Færder, Rødt Vestfold og Telemark
Fra linje:	Til linje:0
Tittel: "Norgestur"	Forslagstype: helhetlig
Forslaget:	
<p>218 Norgestur</p> <p>219 Rødt skal jobbe for å forbedre kollektivtilbudet (på tvers av fylkes, og landsdelsgrense) spesielt</p> <p>220 beregnet på personer, familier med svak økonomi, som vanligvis ikke har råd til reise lengre</p> <p>221 innenfor landet. Med Buss,Tog eller ferge.</p> <p>222</p>	
Begrunnelse: Forslag fra Rødt Tønsberg og Færder (enstemmig vedtatt på lagsmøte 8/12). Mer ferdig formulering kommer som endringsforslag til denne seinere.	
Komiteens innstilling: Avvises	Komiteens forklaring:
Komiteens begrunnelse: Forslaget avvises. Komiteen støtter forslagsstillerens intensjon, men mener det må en mer helhetlig tekst og krav på plass for å vedta dette som en uttalelse. Komiteen oppfordrer derfor forslagsstiller til å jobbe videre med forslaget og fremme i egnet organ.	

Forslagsnummer: 7.U-7006	Forslagstiller: Rødt Sandefjord, Rødt Vestfold og Telemark
Fra linje:	Til linje:0
Tittel: Kontanter	Forslagstype: helhetlig

Forslaget:

223 **Kontanter**

224

225 **Del 1: Forslag om resolusjon for å styrke kontanternes posisjon**

226 1. oktober 2022 trådte en ny forskrift i kraft i Norge (finansforetaksloven §16-4), med en presisering der

227 de enkelte banker skal besørge kundenes anledning for å sette inn kontanter, og legge til rette for at

228 kundenes bankinnskudd er tilgjengelig i form av kontanter. I tillegg har regjeringen også sendt ut et

229 forslag til høring med frist 19.desember 2022, der høringsnotatet gjennom en tydeliggjøring fremstiller

230 en styrking av den allerede lovfestede retten til å gjøre opp for seg med såkalt tvunget betalingsmiddel.

231 Formålet er å gjøre reglene om kontant betaling klarere, og dermed enklere å forstå og praktisere. Dette

232 skjer etter åtte år der ledende personer fra Solberg-regjeringen har arbeidet for- og ved direkte uttalelser

233 proklamert det å gjøre Norge til et kontantfritt samfunn innen 2030. Oppstrammingen fra dagens regjering

234 blir gjort fordi de gjeldende reglene i finansavtaleloven oppfattes dels uklare, noe som er påpekt av blant

235 annet forbrukertilsynet, som er ansvarlige for vedtak som kan fattes mot ulovlig praksis ved gjentagende

236 kontantnekt. Forbrukertilsynets årsak for manglende sanksjoner grunner også i en oppfatning om at det vil

237 det koste næringslivet mye å legge om dagens praksis, da det er veldig mange utsalgssteder i Norge som

238 nekter å motta oppgjør i form av kontanter. Mange utsalgssteder tolker gjeldende regler på en slik måte at de

239 mener betalingsmottakeren ikke plikter å motta tvunget betalingsmiddel i de tilfeller der betalingsmottakeren

240 ikke befinner seg på utsalgssted. Dette som en følge av 'oppmykningen' av finansavtaleloven som trådte i

241 kraft i 2013 under Solberg-regjeringen, og som har skapt uklarheter i hvordan disse reglene skal praktiseres.

242 et tvunget betalingsmiddel er i henhold til Sentralbankloven § 3-5 mynter og sedler utstedt av Norges

243 Bank, som jobber under et mandat der kontantmengden skal tilpasses etter behovet i det norske samfunn.

244 Kontantmengden har nå vært synkende i mange år, og av et totalbeløp på over 2000 milliarder kroner som

245 er i sirkulasjon i dag, er kun snaut 40 milliarder i form av kontanter. Det er altså rasjonelt å øke bevisstheten

246 blant publikum om aktualiteten av å holde kontanter i sirkulasjon, da heterogene faktorer for å beholde

247 kontanter som betalingsalternativ medfører hensiktsmessighet.

248

249 Her er noen eksempler:

250 1. Kontanter er essensielt i flere ulike typer beredskapssituasjoner. Vi har ved mange anledninger hatt

251 digitale betalingssystemer som av ulike årsaker og i vekslende omfang har falt ut, der kontanter har utgjort

252 betalingssikkerheten. Det er derfor viktig å jobbe for og bevare sirkulasjonen av kontanter, da dette er en del

253 av Norges beredskapssikkerhet, og det må også sikres at det er en tilstrekkelig mengde kontanter i omløp
254 for å minimere et potensielt skadeomfang. En annen beredskapssituasjon kan være relatert til trussel for
255 hacking som medfører nedstenging av norsk infrastruktur, som igjen vil føre til at alle elektrisk betingede
256 betalingsmidler vil være ute av funksjon. Ett nylig eksempel på dette kan være kontantkrisen som oppsto da
257 bankterminalene landet rundt brøt sammen 16. mai i år, og et annet eksempel

258
259 Finansavtaleloven fastslår i § 38 at en forbruker alltid har rett til å foreta et oppgjør med tvungne
260 betalingsmidler hos betalingsmottakeren, og kan være Russlands krigstaktikk mot Ukraina der noe av det
261 første som skjedde var hackingangrep mot betalingssystemene som forårsaket store komplikasjoner.

262
263 2. Kontanter er konkrete sammenlignet med de abstrakte digitale pengene, noe som er betydningsfullt
264 for innlæring- og forståelsen av pengenes funksjon og verdi. Disse hensyn kan også være vesentlige for
265 mennesker med nedsatt funksjonsevne.

266
267 3. Av ulike årsaker kan digitale betalingsalternativer bli utilgjengelige for et individ, noe som forhøyer
268 innsatsfaktoren for kontanter som da kan være eneste tilgjengelige betalingsmiddel. Alternativt vil
269 vedkommende stenges ute av den økonomiske delen av samfunnet.

270
271 4. Det finnes ingen faglige holdepunkter for å hevde at en fjerning av kontantene ville ført til en
272 vesentlig reduksjon i omfanget av økonomisk kriminalitet. Dette brukes feilaktig som et argument av
273 kontantmotstandere, og av banker som har intereksensentiver ved en avvikling av kontanter. Bankene
274 vil ved avvikling av kontanter oppnå en dobbel økonomisk effekt, gjennom økte inntekter fra digitale
275 betalingsplattformer ved et kontantløst samfunn, i tillegg til en kostnadsbesparelse ved frafall av pliktig
276 ansvar for tilgjengeliggjøring av kontanter. Det er i det digitale domenet den økonomiske kriminaliteten
277 i hovedsak foregår, og man bør derfor heller rette fokuset og innsatsen mot slik aktivitet, fremfor å
278 bruke ressurser på å jobbe for å fjerne den mest egnede beredskapsløsningen vi har dersom en
279 beredskapssituasjon skulle oppstå.

280
281 5. For mange bidrar bruk av kontanter til bedre økonomisk kontroll, og en større forståelse av forbruk. Dette
282 kan både gi en positiv impuls for medvirkning til reduksjon av den høye gjeldsgraden blant norske borgere,
283 og en styrket bevisstgjøring rundt hvilken grad av ressursforbruk som utløser bærekraftighet.

284
285 6.

286
287 7. Rødt må jobbe mot en avvikling av kontanter som vil utgjøre et brudd på retten til privatliv og kompromittere
288 selvbestemmelsesretten over personlig informasjon, noe som blant annet kan være med på å hindre
289 personer i å uttrykke seg fritt. Dette kan sees i sammenheng med ulike algoritmer som benyttes digitalt for å
290 forsterke spesifisert informasjon, som for eksempel målrettet reklame eller politisk påvirkning, noe som må
291 være frivillig å delta i eller ikke. Hvis ikke, kan dette være med på å understøtte polariserte ekkokamre, som
292 resulterer i en forringelse av individets meningsdannelse gjennom en fragmentert virkelighetsoppfatning.
293 Det finnes allerede banker som selger informasjon om deres kunders private kjøpemønster, som foreløpig
294 er anonymisert. Datatilsynet sendte imidlertid et krav om redegjørelse til SSB, knyttet til et vedtak som ble
295 fattet den 09.mai i år vedrørende et pålegg om utlevering av bongdata, som gikk til Norgesgruppen ASA,
296 Coop SA, Rema AS og Bunnpris, der disse fire aktørene til sammen dekker 99% av all dagligvarehandel i
297 Norge. Denne bongdataen inneholder sensitiv informasjon knyttet direkte til kortei, som skal samles inn
298 for å lage statistikk. SSB legger selv heller ikke skjul på at dette reiser en del personvernsproblemstillinger:
299 «Ved å hente inn bongdata og knytte dem til identifisert person/husholdning, tar SSB et nytt steg i utnyttelse
300 av data. Den enkelte forbruker har sannsynligvis ikke bevissthet om at SSB vil bruke de elektroniske sporene
301 fra løpende innkjøp, og koble disse med personidentifiserende data som en del av produksjonsprosessen
302 for å lage statistikk» (SSBs kost-nyttevurdering). Skandalen fra 2018 der 2,9 millioner nordmenns
303 helseopplysninger kom på avveie etter et datainnbrudd, medførte at Riksrevisjonen 2020 i all hemmelighet
304 simulerte et nytt innbrudd i de fire helseregionene, og uttalte: «Vi ble overrasket over hvor enkelt det var».

305 Flere eksempler kan

306 Folkehelseinstituttet uttaler at det ikke foreligger indikasjoner på at bruk av kontanter som betalingsmiddel
307 representerer en risiko for spredning av COVID-19.

308
309 2

310 være det tidligere datainnbruddet mot det norske storting, eller datainnbruddet mot Norkart i år der blant
311 annet 3,3 millioner nordmenns personnummer havnet på 'dark web', noe som medførte en storm av
312 nordmenn som ønsket å sperre for kredittsjekk slik at ikke lån kunne også må være legitimt å ta i hensyn
313 spørsmål rundt datasikkerheten i systemene som skal lagre all denne informasjonen om bongdata, som har

314 direkte tilknytning til sensitiv informasjon som kan true retten til privatliv gjennom for eksempel ID-tyveri eller
315 utpressing.

316
317 Det foreslås at Rødt legitimerer regjeringens forhøyning av lovverket som er relevant for tvunget
318 betalingsmiddel, ved å få inn et standpunkt i Rødts partiprogram der støtte til å bevare kontanter uttrykkes
319 eksplisitt. Forslag til ordlyd finnes i dette dokumentets del 2. Angående høringsforslaget som går ut
320 19.desember i år, så bør Rødt komme med en anmodning om tilføyning i lovforslaget til regjeringen for å
321 ytterligere styrke kontanternes autoritet, der banker som ikke tar ansvar for den lovpålagte tilgjengeligheten
322 av kontanter, plikter å supplere med flere tjenester. Et eksempel kan være dersom Bank 1 Butikk-tjenesten
323 ikke medfører tilstrekkelig tilgang til kontanter for bankenes kunder, så kan det være mulig å besørge en
324 minibank, og da gjerne i samarbeid mellom flere banker. Det kan være opp til kommunestyret å bestemme
325 hvorvidt kontantmengden for den enkelte kommune er tilstrekkelig eller ikke, ved å løfte saken politisk i
326 bystyret.

327
328 **DEL 2: RØDT VIL...**

- 329 • Sikre retten til å gjøre opp for seg med kontanter ved fysiske utsalgssteder for varer og tjenester.
 - 330 • Sikre at det finnes en hensiktsmessig tilgjengelig kontantmengde, blant annet av beredskapshensyn.
 - 331 • Sikre at mennesker med ulike typer nedsatt funksjonsevne får anledning til å økonomisk gjøre opp for
332 seg selv på et fysisk utsalgssted, uten behov for digital mestring eller hjelp fra tredjepart.
 - 333 • Sikre en vurdering av ulike virkemidler, som kan gjøre det enklere for norsk næringsliv å følge norske lover
334 rundt kravet om å motta tvunget betalingsmiddel.
 - 335 • Sikre forbrukertilsynets sanksjonsmuligheter ovenfor fysiske utsalgssteder som ved gjentagende
336 anledninger lovstridig nekter å ta imot kontanter.
 - 337 • Sikre at bankenes ansvar vedrørende tilgjengeliggjøring av innskudd og uttak av kontanter overholdes på
338 en formålstjenlig måte
- 339

Begrunnelse: Kontant betaling er på vei ut av samfunnet på tross at det er en del av den nasjonale beredskaps planen og eneste måten vi kan betale for oss under en krise som krig, naturkatastrofer o.l	
Komiteens innstilling: Avvises	Komiteens forklaring:
Komiteens begrunnelse: Forslaget avvises. Komiteen anser intensjonen ivaretatt i vedtatt politikk.	

Forslagsnummer: 7.U-7051	Forslagstiller: Uttalelseskomiteen, Rødt
Fra linje:	Til linje:
Tittel: Ta tilbake kontrollen over krafta	Forslagstype: helhetlig

Forslaget:

340 **Ta tilbake kontrollen over krafta**

341 Siden høsten 2021 har det vært skyhøye priser på strøm i Norge. Dette har store konsekvenser for hele
342 samfunnet, som er basert på tilgangen på rimelig vannkraft. Industri, husholdninger, frivillighet, offentlig
343 sektor og bedrifter opplever harde tider.

344
345 Nå er det på tide med en ny kraftpolitikk, med makspris for innenlands forbruk og en slutt på den børsbaserte
346 kraftliberalismen som gjør at vi må betale en pris for norsk vannkraft som om vi importerte fossil kraft.
347 Vi har bygd opp krafta gjennom 100 år og eier den i fellesskap, men folk får ikke fordel av dette lengre.
348 Det er et viktig politisk ansvar å sørge for rimelig og forutsigbar kraft til ordinært forbruk i husstander,
349 kraftforedlende industri og andre framtidsetta næringer.

350
351 Den voldsomme økningen i strømpriser kom samtidig med åpningen av to nye utenlandskabler, som
352 medførte en betydelig økt eksportkapasitet og tettere tilknytning til land med dyrere strøm hvor fossil energi
353 driver prisen. Allerede sommeren 2021 begynte Russland å strupe gassen til Europa, som en rekke land har
354 gjort seg altfor avhengig av, men som de nå arbeider med å frigjøre seg fra. Alt dette sammenfalt også med
355 gjenåpningen etter pandemien, som betydde forbruksvekst.

356

357 Selv om man allerede fra høsten 2021 så at det kunne bli forsyningsproblemer som følge av bortfall av gass,
358 tok ikke kraftprodusentene i Norge flere forholdsregler. De produserte rekordmye for eksport høsten 2021
359 og stortilt eksport fortsatte langt inn i 2022. Store norske kraftprodusenter har senere innrømmet at det ble
360 produsert for mye.

361
362 Prisen på norsk fornybar kraft har blitt tett koblet til prisen på fossil energi på kontinentet. Kraftprodusentene
363 setter prisen etter hva de alternativt kan få for den i framtiden, med resultat av at prisen drives opp av prisen
364 på fossil energi. Folk får ikke fordel av at fornybar energi er rimelig å produsere, 11,77 øre er gjennomsnittlig
365 produksjonspris for vannkraften i 2023.

366
367 Rødt mener at alt dette viser en feilslått kraftpolitikk. Kraftselskapene tar stor risiko med fellesskapets
368 ressurser, blant annet ved å tappe magasinene når prisene er høye. Strøm til husholdninger og bedrifter
369 må handles på en internasjonal privatisert strømbørs. I tillegg er det opprettet et unødvendig, byråkratisk
370 mellomledd gjennom strømsalgsselskapene.

371
372 Rødt skal jobbe for å sikre verdiskaping, sysselsetting og bosetting i hele landet. Vedvarende høye priser gir
373 store farer for industridød i Norge. Rimelig fornybar energi har vært Norges fremste konkurransefortrinn ved
374 siden av kompetent arbeidskraft og et godt arbeidsliv. Denne fordelene kan nå falle bort, til fordel for land med
375 langt lavere lønnsnivå og dårligere arbeidsvilkår.

376 Husholdningene rammes fortsatt hardt. Folk betaler enda to-tre ganger så mye som snittet tidligere år.

377
378 Så høye priser er ikke nødvendig når ryggraden i kraftsystemet, vannkraft, i snitt koster under 12 øre å
379 produsere. Dette oppstår fordi vi er stadig tettere koblet på land hvor strømprisen settes av fossil kraft.
380 Kraftprodusentene i Norge priser vannet i magasinene i tråd med prisene på kontinentet og kapasiteten for
381 eksport. Derfor kan kraftprisen i Norge bli enormt høy. Rødt vil skille mellom den strømmen vi selv trenger for
382 varme og lys i hjem og arbeidsplasser landet rundt, og det kraftoverskuddet vi kan eksportere.

383
384 **Rødt vil**

- 385 • Innføre en makspris for strøm for alt forbruk i Norge som gjenspeiler produksjonskostnaden for
386 kraftproduksjonen som kreves for å dekke strømforbruket i Norge. Det må kombineres med et
387 toprissystem for privat forbruk gjennom avgiftssystemet som gjør luksusforbruk dyrt, tilpasset bolig og
388 husholdning. For næringslivet må det med strenge, sektorspesifikke krav til energieffektivitet.
- 389 • Frikoble strømprisen i Norge fra det europeiske markedet, med en innenlands makspris, hvor prisen for
390 forbruk i Norge holdes unna prisen for eksport.
- 391 • Si opp 3. energimarkedspakke og forhandle unntak for vannkraft i EØS-avtalen.
- 392 • Kreve at regjeringen legger ned veto mot 4. energimarkedspakke senest våren 2024.
- 393 • Forhandle avtaler om utenlandsforbindelsene til Tyskland, England, Nederland og Danmark som lar oss
394 ta strenge hensyn til pris, miljø og forsyningssikkerhet ved krafteksport.
- 395 • Fjerne de unødvendige strømsalgsselskapene og flytte ansvaret for forsyning over til de offentlig eide
396 kraftselskapene.

397
398 Politisk kontroll over krafta er betinget av et fortsatt kraftoverskudd og at Norge ikke er avhengig av stortilt
399 kraftimport for å dekke vårt forbruk når vi skal nå Rødts klimamål til 2030 og bli et nullutslippssamfunn i god
400 tid før 2050.

401
402 Vi må prioritere annerledes og sikre rimelig, fornybar energi som nasjonal ressurs til folk og foredling, ikke til
403 sløsing. Noe må vi si nei til. Rødt vil si nei til å tappe strømmettet gjennom elektrifisering av oljeplattformer,
404 som forlenger oljealderen og utsetter nedtrapping. Det er et prosjekt for grønnvasking. Vi må sette en
405 stopper for kraftintensiv kryptovaluta-virksomhet.

406 Førstemann-til-mølla-prinsippet for tilknytning til strømmettet må erstattes med prioritering av utslippskutt og
407 reell verdiskaping.

408
409 Rødt viser i vår kraftplan (2021) og klimaplan (2022) hvordan mye ny kraft kan bli tilgjengelig uten store nye
410 naturinngrep. Klimaplanen viser hvordan store satsinger, på energieffektivisering, solenergi, bergvarme og
411 oppgradering av vannkraft kan sikre utslippskutt, kraftoverskudd og nye industrietableringer fram til 2030.
412 Rødt vil ha en stortilt satsing på strømsparing og energieffektiviseringstiltak som er tilgjengelige for folk
413 med vanlig og dårlig råd.

414
415 Likevel vet vi at vi trenger enda mer fornybar kraft for å bli et nullutslippssamfunn og kutte alle utslippene fra
416 industri og transport. Særlig om vi også skal ha nye industrisatsinger og bevare et betydelig kraftoverskudd

417 som gir oss god beredskap og mulighet til å holde prisene nede uten fare for rasjonering. Det betyr behov for
418 flere kraftverk.

419
420 Nye kraftverk må bygges på en mest mulig miljøvennlig måte. Rødt vil ikke bygge flere vindkraftverk på land.
421 Nye vannkraftverk og nye vannmagasiner er urealistisk i stor skala uten å gå løs på indrefiletten av norsk natur.

422
423 Derfor mener Rødt at Norge vil ha behov for havvindkraft for å sikre utslippskutt og industribygging på vei
424 mot nullutslippssamfunnet. Det kan også gi viktige oppdrag til norsk leverandørindustri.

425
426 Føre-var-prinsippet må ligge til grunn, og opprettholdelse av fiskebestandene, naturmangfoldet i havet og
427 kystfisket må ha forrang i avgjørelser om utbygging. Det må gjennomføres et omfattende kartleggingsarbeid
428 for å avdekke hvor havvind er aktuelt og hvor det ikke er aktuelt i våre store havområder, slik at selskapene
429 ikke bare får peke på første og beste felt. Dette arbeidet må være i tråd med miljøorganisasjonenes krav.
430 Rødt er mot å åpne flere av områdene som er nevnt som aktuelle, da de overlapper med viktige områder for
431 fiskerierne.

432
433 Havvind-utbyggingen må gi kraft til foredling og bruk i Norge, og må ikke bety flere utenlandskabler. Det må
434 innføres krav om offentlig eierskap i havvindprosjektene. 98% av utslippene fra olje kommer fra forbrenning,
435 ikke fra produksjon. Det vil si at det blir grønnvasking å fremstille elektrifisering av sokkelen som et tiltak som
436 vil gjøre petroleumsnæringen miljøvennlig og gi den en plass i det grønne skiftet. Rødt ønsker en kontrollert
437 nedtrapping og ulike måter for utslippskutt på sokkelen i nedtrappingsfasen som ikke tapper strømnettet,
438 som karbonfangst- og lagring.

439
440 Vi ser i dag at nedtrapping og utslippskutt dessverre ikke kommer så raskt som klimaproblemet krever, og
441 at elektrifisering av sokkelen ser ut til å bli gjennomført. Rødt vil derfor støtte at elektrifisering av sokkelen
442 skjer gjennom utbygging av havvind framfor å hente strøm fra land, også om utbyggingene er delvis
443 tilkoblet strømnettet på land, i en nedtrappingsfase for oljeindustrien. Havvindparkene kan da fortsette å
444 produsere etter oljefeltene er nedstengt. Føre-var-prinsippet må fortsatt legges til grunn. Opprettholdelse av
445 fiskebestandene, naturmangfold og kystfiske må også ha forrang her.

446
447 **Rødt vil:**

- 448 • Innføre et system for prioritering av tilknytning til kraftnettet, hvor samfunnsnytte og utslippskutt er
- 449 viktigst.
- 450 • Innføre forbud mot kraftkrevende kryptovaluta-virksomhet.
- 451 • Ha en storstilt satsing, med både støtteordninger og krav, på energieffektivisering, solenergi på tak og
- 452 bergvarme.
- 453 • Legge om og styrke Enovas støtteordninger for energieffektivisering, slik at alle uavhengig av inntekt kan
- 454 få betydelig hjelp til å redusere energiforbruket i hjemmet.
- 455 • Si nei til ny utbygging av vindkraft på land.
- 456 • Innføre en nasjonal plan for oppgradering av vannkraft
- 457 • Si nei til å bygge ut vannkraft i vernede vassdrag, og til å gjennomføre andre store naturødeleggende
- 458 vannkraftutbygginger.
- 459 • Ha en satsing på havvind med svært strenge miljøkrav som sikrer tilgang på fornybar kraft til utslippskutt
- 460 og ny industri uten å bli mer avhengig av kraftimport.
- 461 • Stoppe all videre elektrifisering av sokkelen, også pågående prosjekter. Prosjekter med havvind i
- 462 tilknytning til olje- og gassplattformer, hvor havvindproduksjonen dekker kraftforbruket, kan bygges ut for å
- 463 kutte utslipp. Slike prosjekter må også ha svært strenge miljøkrav.

464
465

Komiteens innstilling: Vedtas	Komiteens forklaring:
Komiteens begrunnelse:	

Forslagsnummer: 7.U-7052	Forslagstiller: Uttalelsekomiteen, Rødt
Fra linje:	Til linje:
Tittel: Endringsforslag til Ta tilbake krafta	Forslagstype: endringsforslag
Forslaget: Endre linje 415-421 i uttalelsen til: Likevel kan det bli behov for enda mer fornybar kraft for å bli et nullutslippssamfunn og kutte alle utslippene fra industri og transport. Særlig om vi også skal ha nye industrisatsinger og bevare et betydelig kraftoverskudd som gir oss god beredskap og mulighet til å holde prisene nede uten fare for rasjonering. Det vil bety behov for flere kraftverk. Nye kraftverk må bygges på en mest mulig miljøvennlig måte og i allerede industrialiserte områder så langt det er mulig. Fremtidige nye kraftverk må derfor være småskala og basere seg på føre-var-prinsippet. Rødt sier fortsatt nei til vindkraft, og nye vannkraftverk og nye vannmagasiner er urealistisk i stor skala uten å gå løs på indrefiletten av norsk natur.	
Begrunnelse:	
Komiteens innstilling: avvises mot 3	Komiteens forklaring: (Dissens: Linda Forsvik, Sofia Rana og Mailiss Solheim-Åkerblom)
Komiteens begrunnelse:	

Forslagsnummer: 7.U-7053	Forslagstiller: Uttalelsekomiteen, Rødt
Fra linje:	Til linje:
Tittel: Strykningsforslag til Ta tilbake krafta	Forslagstype: strykningsforslag
Forslaget: Stryk linje 426-434 og fram til setning som begynner med 98% i avsnitt 19	
Begrunnelse:	
Komiteens innstilling: avvises mot 3	Komiteens forklaring: (Dissens: Linda Forsvik, Sofia Rana og Mailiss Solheim-Åkerblom)
Komiteens begrunnelse:	

Forslagsnummer: 7.U-7054	Forslagstiller: Uttalelsekomiteen, Rødt
Fra linje:	Til linje:
Tittel: Strykningsforslag til Ta tilbake krafta	Forslagstype: strykningsforslag
Forslaget: Stryk linje 436 - 446	
Begrunnelse:	
Komiteens innstilling: avvises mot 1	Komiteens forklaring: (Dissens: Linda Forsvik)
Komiteens begrunnelse:	

Forslagsnummer: 7.U-7055	Forslagstiller: Uttalelseskomiteen, Rødt
Fra linje:	Til linje:
Tittel: Strykningsforslag til Ta tilbake krafta	Forslagstype: strykningsforslag
Forslaget: Stryk kulepunktet line 455-456 "• Ha en satsing på havvind med svært strenge miljøkrav som sikrer tilgang på fornybar kraft til utslippskutt og ny industri uten å bli mer avhengig av kraf-timport."	
Begrunnelse:	
Komiteens innstilling: avvises mot 3	Komiteens forklaring: (Dissens: Linda Forsvik, Sofia Rana og Malliss Solheim-Åkerblom)
Komiteens begrunnelse:	

Forslagsnummer: 7.U-7056	Forslagstiller: Uttalelseskomiteen, Rødt
Fra linje:	Til linje:
Tittel: Strykningsforslag til Ta tilbake krafta	Forslagstype: strykningsforslag
Forslaget: Endre kulepunktet på linje 457-459: "Stoppe all videre elektrifisering av sokkelen, også pågående prosjekter. Prosjekter med havvind i tilknytning til olje- og gassplattformer, hvor havvindproduksjonen dekker kraftforbruket, kan bygges ut å kutte utslipp. Slike prosjekter må også ha svært strenge miljøkrav." til "Si nei til ny utbygging av vindkraft på land og til havs."	
Begrunnelse:	
Komiteens innstilling: avvises mot 1	Komiteens forklaring: (Dissens: Linda
Komiteens begrunnelse:	

Forslagsnummer: 7.U-7010	Forslagstiller: Rødt Oslo Solidaritetslag, Rødt Oslo
Fra linje:	Til linje:0
Tittel: Rødt støtter den kvenske minoriteten	Forslagstype: helhetlig

Forslag:

538 **Rødt støtter den kvenske minoriteten**

539 Rødt støtter den kvenske våren

540

541 Det blåser en varm vind over Norge, og med den følger en storstilt revitalisering av kvensk språk, kultur
542 og identitet. Vi står midt i en kvensk vår. Den en gang «usynlige minoriteten» blir stadig synligere på flere
543 arenaer, og storsamfunnet har for alvor begynt å se verdien av å løfte frem og synliggjøre det kvenske.

544

545 Kvenene har en lang historie i de nordiske områdene, som strekker seg lenger enn den eldste skriftlige kilde
546 om Norge, Ottars beretninger på 800-tallet. Utover fra de første folkevandringene mellom dagens Nord-
547 Sverige, Finland og Norge på Nordkalotten fra 1400-tallet, gjennom århundrene siden og frem til nyere tid,
548 har kvener satt et uvurderlig preg på Norge.

549

550 Siden årtusenskiftet har kvener, sammen med jøder, skogfinner, rom og romani vært anerkjent som

551 Norges nasjonale minoriteter. Dette er folkegrupper med århundrelange tilknytninger til landet, som har
 552 bidratt til å forme den norske kulturarven. Dette er ikke noe som staten har bestemt for å være snille, men
 553 et resultat av de nasjonale minoritetenes harde kamp for annerkjennelse, og mot den århundrelange
 554 fornorskningspolitikken staten, skoleverket og kirken har stått for – en politikk som har hatt som mål å
 555 undertrykke og utrydde folkegruppene språk, kultur og historie.

556
 557 I dag tar stadig flere barn, ungdom og voksne kvenbegrepet tilbake, og både materielle og immaterielle
 558 deler av kulturen utvikles. For storsamfunnet ellers er det viktig å øke kunnskapen om kvenenes historie,
 559 språk og kultur i skolen og samfunnet ellers. Historien om kvener, er også historien om Norge, og det er på
 560 tide at både det offentlige og private tar på alvor kvenfolkets kamp for anerkjennelse og synliggjøring. Et
 561 nøkkelpunkt i denne kampen er at vi støttespillere må utforme politikken vår i samarbeid med det kvenske
 562 miljøet, og sikre demokratisk innflytelse gjennom effektiv deltakelse i saker som berører dem.

563
 564 Rødt viser sin fulle støtte til den kvenske våren, og det kvenske folket i deres kamp for å synliggjøre sin
 565 historie, deres språk og deres kultur.

566
 567 **Rødt vil:**

- 568 • At kvensk språk oppgraderes til nivå 3 i Den europeiske pakten om regions- eller minoritetsspråk
 569 (Minoritetsspråkpakten).
- 570 • Opprette et eget forvaltningsområde for kvensk språk og kultur.
- 571 • Offentlig utrede kveners stilling, rammebetingelser og juridiske og politiske rettigheter basert på
 572 kvenenes historie, og opprette en statssekretær med ansvar for kvenske forhold.
- 573 • Sikre økt statlig finansiering av kvenske språksentre og kultursentre, og at prosjektmidler til kvenske tiltak
 574 skal forvaltes av Kulturdepartementet.
- 575 • At kvenene får et eget fond som erstatning for fornorskningspolitikken, og at det bli gitt tilstrekkelige
 576 statlige tilskudd til revitalisering av kvensk språk og kultur.
- 577 • Øke støtten til bokutgivelser på kvensk, og sikre finansiering av kvenske ukeaviser, magasiner og
 578 radioprogram på kvensk.
- 579 • At elever med kvensk som andrespråk på videregående skole får studiepoeng ved språkstudier på
 580 universitet og høyskole, samt styrke kvensk tolkeutdanning i Norge.
- 581 • Sikre at skoler og barnehager tilbyr undervisning i kvensk, og at det tilrettelegges for at kvensk kan være
 582 reelt førstespråk gjennom hele grunnopplæringen.
- 583 • Endre opplæringsloven slik at rett til kvenskopplæring blir en individuell rett for elever i hele landet, og
 584 videre utvide retten til å også gjelde på videregående skole.
- 585 • At kvensk likestilles med samisk i grunnskolen og i videregående opplæring, samt få kvensk inn som
 586 språkfag på flere nivåer i skolen med tilhørende læreplaner, tilsvarende som for samisk 37 med samisk
 587 nivå 1, 2 og 3.
- 588 • Videreføre pilotprosjektet «Kvääniluusit – Kvenske loser», tilsvarende de jødiske og samiske veiviserne,
 589 og sikre stabil finansiering av prosjektet. Det bør også se på mulighetene for å koble dette prosjektet opp
 590 mot det kvenske studieprogrammet til UiT, og gi studiepoeng for deltagelse.
- 591 • Vedta Kvenfolkets dag, 16. mars, som offisiell flaggdag, og offentlig vedta det kvenske flagget
 (Kvääniflaku).

Begrunnelse:

Man trenger en mer helhetlig kvensk politikk, disse tiltakene er ønsket av de største kvenske foreningene.

Komiteens innstilling: Avvises

Komiteens forklaring:

Komiteens begrunnelse: Forslaget avvises. Rødt støtter den kvenske minoriteten, men dette forslaget er for detaljert til at komiteen har kompetanse til å vurdere de ulike punktene. Komiteen oppfordrer forsalsgstillere til å jobbe videre med forslaget og fremme i egnede organ.

Forslagsnummer: 7.U-7013	Forslagstiller: Miljø og næringspolitisk utvalg, Rødt
Fra linje:	Til linje:0
Tittel: Reduser matsvinnet NÅ!	Forslagstype: helhetlig

Forslaget:

592 **Reduser matsvinnet NÅ!**

593 Matsvinn står for 10% av de globale klimagassutslippene. Hvert år kastes minst 450 000 tonn mat i Norge.
594 52% av dette kommer fra matbransjen, de resterende 48% fra forbrukerne. Dette gir et økonomisk tap bare i
595 Norge på 22 milliarder kroner.

596
597 Høsten 2022 kom Fremtiden i Våre Hender og Green House med en rapport der vi kunne lese at det skjulte
598 matsvinnet er like høyt som det registrerte. Det skjulte matsvinnet – all den maten som blir produsert, og ikke
599 spist - slik som gulrøttene som ble pløyet ned igjen på Stokkeland på grunn av de høye strømprisene, eller de
600 3 millioner hønene som destrueres i næringa hvert år, kunne mettet mange munner. Bare kornet som dyrkes i
601 Norge, men ikke spises av folk, kunne mettet 4 millioner mennesker.

602
603 Minst en tredjedel av all mat som produseres i verden kastes hvert år. Det er alvorlig, når vi vet at sult i
604 løpet av 2022 nådde rekordnivåer. Når mer enn 800 millioner mennesker lider av sult, er matsvinn et vondt
605 eksempel på kontrasten mellom bunnløs fattigdom og ekstrem rikdom. Både på verdensbasis og i vårt eget
606 land. Med andre ord, det haster å få i gang nye, gode tiltak for å sikre at maten blir spist, ikke kastet.

607
608 Norge har sluttet seg til FNs bærekraftsmål 12.3: “Innen 2030 halvere matsvinn per innbygger på
609 verdensbasis, både i detaljhandelen og blant forbrukerne, og redusere svinn i produksjons- og
610 forsyningskjeden, inkludert svinn etter innhøsting.”

611
612 Til nå har vi i Norge klart å redusere matsvinnet med ca. 10% fra 2015-nivå. Med dette tempoet vil vi ikke
613 klare å nå halveringsmålet innen 2030. Det er dårlig nytt for både klima, økonomien og bekjempelse av sult.

614
615 Ett av de tiltakene som trengs, er en matkastelov. Rødt mener at innføringa av en matkastelov er på overtid.
616 Matsvinnet er en hån mot bøndene som lager maten vår, mot dyrene som bøter med livet for at vi skal ha fulle
617 kjøleskap, og de 800 millioner fattige i verden som legger seg sultne hver kveld.
618 Etter mange år med tverrpolitisk enighet er tiden endelig inne for å utrede denne loven, med mål om å være
619 klar i 2024. Dette er Rødt glade for, men slår samtidig fast at det er viktig at dette arbeidet skjer så raskt som
620 mulig. Vi har ingen tid å miste med å redusere matsvinnet.

621
622 Rødt mener at en matkastelov bør inneholde:

623 * Produsentansvar for matsvinn, som bl.a. inkl. at mataktørene skal arbeide for å forebygge matsvinn i alle
624 ledd av verdikjeden, og iverksette tiltak som kan bidra til at mindre mat blir kastet.

625 * Et pålegg om å donere overskuddsmat fremfor å kaste den,

626 * Påbud om tiltak for lagring som sikrer økt holdbarhet og plikt til produsent å informere forbrukere om
627 holdbarhet og lagringsmetode

628 * En mataktør skal alene eller i samarbeid med andre mataktører utarbeide en årlig rapport over arbeidet
629 med matsvinnforebygging og resultatene av dette arbeidet.

630
631 Rødt krever ellers:

632 *At regjeringen tar grep i landbruks- og handelspolitikken som sikrer at norskprodusert mat har forrang når
633 den er i sesong, fremfor at det importeres store mengder tilsvarende matvarer fra andre land. Dette kan
634 gjøres ved å endre tollsatsene.

635 *At Regjeringa gjennomfører utredningen av matkasteloven raskest mulig

636 *Og kommer med en helhetlig tiltakspakke mot matsvinn

637 *At destruksjon av fullt spiselig mat, slik som f.eks. verpehøns, geitekillinger og ukurante grønnsaker, tar slutt.

638 Dette må gjenspeiles i landbruksoppgjøret slik at bruk premieres fremfor destruksjon

639
640 Disse tiltakene vil være bra for miljøet, for landbruket og for verdens fattige.

641

Begrunnelse: Uttalelse fremmet fra Rødts miljø- og næringspolitiske utvalg. Rødt har uttalt seg om både matsvinn og matkastelov, men har ingenting i arbeidsprogrammet om dette tema, derfor mener utvalget det er viktig å få vedtatt politikk på dette området.	
Komiteens innstilling: Vedtas	Komiteens forklaring:
Komiteens begrunnelse: Komiteen innstiller på å tiltre forslaget, men vil anbefale at sammenheng mellom matsvinn og verdens fattige konkretiseres. Komiteen anser at dette kan gjøres redaksjonelt.	

Forslagsnummer: 7.U-7021	Forslagstiller: Distrikt og ressurspolitisk utval, Rødt
Fra linje:	Til linje:
Tittel: MATSIKKERHEIT – EIT FOLKEKRAV	Forslagstype: helhetlig

Forslaget:

642 **Matsikkerheit – Eit folkekraft**

643 Sikker tilgang på trygg mat er viktigaste infrastrukturen i eit kvart land. Pandemi, krig og energikrise har
 644 tydeleg vist kor sårbar matforsyninga vår er.

645
 646 Me importerer over halvparten av maten me ét og det gjer landet utsett for matkriser dersom importen
 647 sviktar. Det er også svært uheldig i ein miljørekneskap. Verdas matproduksjon er òg i krise. Framtida vil
 648 innebere kamp om ressursane. Vi har eit moralsk ansvar for å maksimere eigen produksjon - for eigen
 649 befolkning og i solidaritet med andre land og folk.

650
 651 Norsk matsikkerheit byggjer på tre pilarar: Stabil innanlands produksjon, vern om produksjonsgrunnlaget
 652 (jord, vatn osv.) og handelssystem som fungerer.
 653 Den kontinuerlege matproduksjonen er den viktigaste beredskapen for matsikkerheit, denne må vera høg
 654 og berekraftig i heile Noreg. Me treng matprodusentar i alle delar av landet, kompetente bønder som har
 655 moglegheit til å ta dei ulike lokale vilkåra på alvor. Jorda og dyra må stellast med innsikt og tilpassing til
 656 naturvilkåra.

657
 658 Me må verne om utmark og all matjord som produksjonsgrunnlag. Slik tek me òg vare på det biologiske
 659 mangfaldet, som er natur me alle er avhengig av at fungerer.

660
 661 Mesteparten av dyrkaarealet vårt kan berre brukast til grasproduksjon. Det betyr at mykje av
 662 matproduksjonen må baserast på grasareala. Då er drøvtyggjarane, ku, sau og geit, avgjerande for
 663 matsikkerheiten vår p.g.a. deira evne til å omdanne gras til kjøt og mjølk.

664
 665 Matproduksjonen fungerer ikkje i eit vakuum, me må drifte utdanning og forskning og me må sikre
 666 distribusjonsapparatet gjennom landbrukssamvirka si hente- og leveringsplikt over heile landet. Me må ha
 667 eit importvern som gjer det lønsamt å produsera mat.

668
 669 Rødt feira 15 år i 2022 og opplever stadig ein kraftig vekst. I vårt arbeidsprogram har vi vedteke å kjempa
 670 for langt betre vilkår for matproduksjon. Rødt er partiet for arbeidsfolk, og for ein rettferdig og forsvarleg
 671 arbeidslivspolitik. Arbeidsvilkåra og inntekta i landbruket er verken rettferdig eller forsvarleg.

672
 673 Rødt vil betre bøndene sine inntekts- og produksjonsvilkår raskt og betydeleg for å sikre framtidig
 674 rekruttering til næringa, ressursutnytting, dyrevelferd, matkvalitet og matsikkerheit.

675
 676 Rødt sitt landbrukspolitiske program er eit program for å auke den norske matsikkerheiten:

- 677 • Jordvernet må styrkast kraftig og nedbygging av matjord må stansast.
- 678 • Kanaliseringspolitikken må praktiserast tydelegare slik at det blir dyrka mat til direkte menneskjeføde på
 679 dei areala som eignar seg for det, og at storfé, sau og geit utnyttar grasareala.
- 680 • Tilskotsystemet må utjamne forskjellane i produksjonsmoglegheiter og stimulera til jordbruk i alle delar
 681 av landet.
- 682 • Importerte proteinråvarer må bytast ut med norske alternativ og dyrking av meir og betre korn og grovfôr

- 683 må stimulerast.
- 684 • Bruken av utmarksbeite må aukast og ny teknologi som gjer dette mogleg må vera tilgjengeleg.
- 685 • Tollvernet for norske landbruksprodukt må styrkast. Norsk matproduksjon er avhengig av eit importvern
- 686 som gjer det lønsamt å produsere mat på norske areal- og fôrressursar i heile landet.
- 687 • Landbrukssamvirka må vera store og sterke nok til å ha rolla som marknadsregulator og kunne oppfylle
- 688 hente- og leveringsplikta.
- 689 • Stortinget sitt vedtak om inntektsjamstilling på reelt talgrunnlag må gjennomførast.
- 690 • Framfor alt vil Rødt at Noreg skal ha matsuverenitet, at vi sjølve bestemmer over vår mat- og
- 691 landbrukspolitikk, som er økologisk-, sosialt- og økonomisk tilpassa våre spesielle, naturgitte vilkår.
- 692 • Norsk landbruk er i verdstoppen for låge utslepp av klimagassar. Norsk landbruk er ein avgjerande viktig
- 693 del av næringspolitikken, sysselsettinga og verdiskapinga i distrikta. Norsk landbruk og matindustri
- 694 genererer opp mot 170 000 arbeidsplassar i dette landet og er den største landbaserte verdikjeda i
- 695 Noreg. Norsk landbruk er hjørnesteinen for busetjing og levande, attraktive bygdesamfunn i heile landet.
- 696 Norsk landbruk er avgjerande for den norske totalberedskapen.
- 697
- 698 Rødt kjempar for matsikkerheit for fellesskapet. For rettferdige arbeidsvilkår, for beredskap, matsuverenitet,
- 699 og internasjonal solidaritet.
- 700

Begrunnelse: se uttallelsen	
Komiteens innstilling: Vedtas	Komiteens forklaring:
Komiteens begrunnelse: Komiteen innstiller på å tiltre forslaget, men anbefaler at tittelen endres til "Matsikkerheit og beredskap". Komiteen anser det som redaksjonelt.	

Følgende forslag er ikke opprettholdt og ikke med i heftet

- 7U-7007
- 7U-7017

